

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 12/2005 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om försäkringsförmedling och till lagar om änd- ring av vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 november 2004 en proposition med förslag till lag om försäkringsförmedling och till lagar om ändring av vissa lagar som har samband med den (RP 220/2004 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i saken. Utlåtandet (GrUU 9/2005 rd) har bifogats betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- biträdande avdelningschef Katriina Lehtipuro och övermatematiker Leena Väänänen, social- och hälsovårdsministeriet
- lagstiftningsråd Katri Kummoinen, justitieministeriet
- specialmedarbetare Tarja Kotkavuo, finansministeriet
- specialforskare Liisa Vuorio, Konkurrensverket
- direktör Erja Rautanen, chefsjurist Markku Sorvari, jurist Mikko Määttä och överinspektör Johanna Kummala, Försäkringsinspektionen
- biträdande direktör Outi Haunio-Rudanko, Konsumentverket
- direktör Irene Luukkonen, Konsumenternas försäkringsbyrå

- överinspektör Merja Hartikka-Simula, Skattestyrelsen
- magister i administrativa vetenskaper Vesa Rantahalvari, Finlands Näringsliv
- direktör Lea Mäntyniemi, Finska Försäkringsbolagens Centralförbund rf
- juridisk ombudsman Riikka Tähtivuori, Företagarna i Finland
- kundkontaktdirektör Sini Kivihuhta, Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen
- vice verkställande direktör Pekka Niemi, Autoalan Keskusliitto AKL ry
- vicehäradshövding Petri Heikkinen, Lokalförsäkringsgruppens Centralförbund rf
- koncernjurist Eila Sillanpää, Finlands Speditörförbund rf
- ordförande Jorma Hakonen och advokat Hannu Rintala, Finlands Försäkringsmäklarförbund rf
- direktör Matti Leppälä, Arbetspensionsförsäkrarna TELA rf
- försäkringsmäklare Kirsti Toikka, KB-Order Oy
- verkställande direktör Juhani Talvia, försäkringsbolaget AIG Europe SA
- professor Kari S. Tikka
- professor Matti Rudanko
- ekonomie licentiat Matti Purasjoki.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av
— Finlands Konsumentförbund rf
— Suomen Rahoitusyhtiöiden Yhdistys
— Life Invest Oy.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en lag om försäkringsförmedling som nationellt genomför direktivet om försäkringsförmedling. Samtidigt föreslår regeringen att den gällande lagen om försäkringsmäklare upphävs.

Med försäkringsförmedling avses verksamhet som består i att mot ersättning bereda försäkringsavtal, ingå försäkringsavtal och bistå vid förvaltning och fullgörande av försäkringsavtal. I lagen föreskrivs närmare om tillämpningsområdet och begränsningar i det.

Med försäkringsförmedlare avses försäkringsmäklare och ombud. Ombud är en fysisk person som bedriver försäkringsförmedling för försäkringsgivarens räkning och på dennes ansvar. Försäkringsmäklare åter är en fysisk eller juridisk person som bedriver försäkringsförmedling med stöd av ett uppdragsavtal med en annan

kund än en försäkringsgivare som bedriver direktförsäkring.

I Finland får försäkringsförmedling bedrivas bara av en försäkringsförmedlare som är införd i Försäkringsinspektionens register. I lagen finns bestämmelser om förutsättningarna för registrering, anteckningar i registret och om försäkringsförmedlarens tillförlitlighet och yrkeskompetens.

Lagen har också regler för vilken information försäkringsförmedlaren ska ge kunden och om försäkringsmäklarens verksamhet. Enligt den föreslagna lagen får försäkringsmäklaren ta emot arvode endast från uppdragsgivaren. Försäkringsmäklarna ska ha en ansvarsförsäkring. Tillsynen över och inspektionen av försäkringsförmedlarna hör till Försäkringsinspektionen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Ekonomiutskottet föreslår att lagförslagen godkänns, men med en del ändringar i lagen om försäkringsförmedling.

Det centrala syftet med lagen om försäkringsförmedling är att tydliggöra försäkringsmäklarnas och ombudens roll och göra verksamheten genomskinlig. Försäkringsmäklarna agerar självständigt i förhållande till försäkringsgivarna utifrån sitt uppdragsavtal med kunden. Försäkringsmäklaren får inte stå i ett sådant beroendeförhållande till försäkringsgivaren som är ägnat att påverka försäkringsmäklarens verksamhet i strid med kundens intressen.

Ombuden bedriver försäkringsförmedling för försäkringsgivarens räkning och på dennes ansvar. Ombudet ska klart informera kunden om att han uttryckligen är ombud. Genomskinligheten ökar när försäkringsmäklarna och ombuden åläggs att gå ut med information, dels i marknadsföringen, dels när det gäller ingående av avtal och avtalets innehåll.

Enligt den gällande lagen kan försäkringsgivaren betala arvode för förmedling av en försäkring. Enligt den nya lagen får försäkringsmäklaren ta emot arvode bara av uppdragsgivaren. Oberoende i förhållande till försäkringsföretagen säljer försäkringsmäklarna sakkunnigtjänster, och arvodet är priset på dessa tjänster, ett pris som uppdragsgivaren kan förhandla med mäklaren om. Härigenom vet uppdragsgivaren hur mycket han betalar i arvode, och beloppet bakas inte in i exempelvis försäkringspremien genom vilken kunden i varje händelse skulle stå för arvodet. De nya reglerna utgör en garanti för att försäkringsmäklarna är oberoende i förhållande till försäkringsföretagen och drar upp en klar gräns mellan mäklare och ombud.

Utskottet har förlängt den i propositionen föreslagna övergångsperioden på ett år till tre år för att försäkringsmäklarna ska få mer tid att anpassa sin verksamhet till den nya lagstiftningen.

De föreslagna reglerna för försäkringsmäklarnas arvode är ett nationellt val som inte förutsätts i direktivet om försäkringsförmedling.

En fråga som också aktualiserades under expertutfrågningen var konkurrensneutralitetsproblemet till följd av beskattningen av pensionsförsäkringar. Enligt skattelagstiftningen kan en fysisk person inte i beskattningen dra av mäklararvodet för en pensionsförsäkring, medan de i försäkringspremierna ingående ombudskostnaderna åter är avdragsgilla. Problemet konstaterades vara ytterst svårt att lösa.

Utskottet förutsätter att regeringen inom två år efter att lagen trätt i kraft lämnar utskottet en utredning dels om effekterna av lagen om försäkringsförmedling och de erfarenheter tillämpningen gett, dels om försäkringsförmedlingslagstiftningen i andra EU-stater (*Utskottets förslag till uttalande*).

Detaljmotivering

1. Lag om försäkringsförmedling

5 §. I paragrafen har strukits hänvisningen till 32 § på grund av ändringarna i denna.

10 §. I 1 mom. 2 punkten föreskrivs det att Försäkringsinspektionen ur försäkringsförmedlarregistret ska avföra en försäkringsförmedlare som inte längre uppfyller kraven för registrering enligt 6 eller 7 §.

Grundlagsutskottet anser att en försäkringsförmedlare på grund av de proportionalitetskrav som ingår i allmänna förvaltningsrättsliga principer måste ges möjlighet att rätta till läget innan han eller hon stryks ur registret. Därför kan 10 § lämpligen kompletteras på den punkten, menar grundlagsutskottet.

Med anledning av det ovan sagda har 10 § 1 mom. 2 punkten kompletterats med att en försäkringsförmedlare ska avregistreras om han eller hon inte uppfyller registreringsvillkoren och inte har rättat till saken inom en av Försäkringsinspektionen bestämd tidsfrist.

32 §. I paragrafen finns regler för den verksamhet som en försäkringsförmedlare från en annan EES-stat bedriver i Finland. Regeringen föreslår att det i 32 § ska föreskrivas att en försäkrings-

förmedlare som är registrerad i en annan medlemsstat ska få bedriva försäkringsförmedling i Finland med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster först sedan Försäkringsinspektionen underrättats av den behöriga myndigheten i den stat där försäkringsförmedlaren är registrerad.

I artikel 6 i direktivet om försäkringsförmedling står det att varje försäkringsförmedlare som avser att första gången inleda verksamheten i en annan medlemsstat inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster eller etableringsfriheten, ska underrätta de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten. Dessa myndigheter ska i sin tur underrätta de behöriga myndigheterna i de värdmedlemsstater som så önskar om försäkringsförmedlarens avsikt.

Försäkringsinspektionen uppger att bestämmelsen skulle resultera i en uppsjö underrättelser om försäkringsförmedlarföretag som anmält sig ha för avsikt att i något skede fritt tillhandahålla tjänster i Finland. Försäkringsinspektionen menar att underrättelseförfarandet gagnar tillsynen minimalt när det handlar om friheten att tillhandahålla tjänster. Däremot skulle det kräva en hel del arbete att föra förteckning och utbyta information med myndigheterna i olika EES-stater. Underrättelsen skulle bara gälla intentioner och därför skulle exakta uppgifter om vilka företag som de facto etablerar sig inte finnas att tillgå. I förekommande fall går det att få individuella uppgifter av myndigheten i den stat där förmedlaren är registrerad, eftersom försäkringsförmedlingsdirektivet ålägger varje EES-stat att upprätta register över sina försäkringsförmedlare, och försäkringsförmedlarna måste informera sina kunder om i vilket register de är införda och hur registreringen kan kontrolleras. Bestämmelser om ombuds och försäkringsmäklares informationsskyldighet ingår i den föreslagna lagens 19 §.

Med stöd av det ovan sagda har utskottet ändrat 32 § så att en försäkringsförmedlare som är registrerad i en annan EES-stat får bedriva försäkringsförmedling i Finland med stöd av friheten att tillhandahålla tjänster utan att Försäkringsinspektionen underrättas.

43 §. Den föreslagna 28 § kräver att en försäkringsmäklare har en inom hela europeiska ekonomiska samarbetsområdet gällande ansvarsförsäkring på minst en miljon euro per skada och sammanlagt 1,5 miljoner euro per år för alla skador. Beloppen är desamma som i artikel 4.3 i försäkringsförmedlingsdirektivet. Artikel 4.6 tillåter medlemsstaterna att fastställa strängare krav än de som anges i artikeln eller lägga till ytterligare krav för de försäkringsförmedlare som är registrerade inom deras jurisdiktionsområde.

I 43 § 1 mom. föreslås att ansvarsförsäkringsbeloppen ska kunna ändras genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet på grundval av förändringarna i det europeiska konsumentprisindex som offentliggörs av europeiska gemenskapernas statistikbyrå Eurostat. Försäkringsförmedlingsdirektivet förutsätter att ansvarsförsäkringsbeloppen ses över regelbundet. Den första översynen ska göras fem år efter den dag då direktivet träder i kraft, och därefter vart femte år.

Grundlagsutskottet konstaterar att 43 § 1 mom. gäller förordningsutfärdarens befogenhet att ändra de penningbelopp som föreskrivs i 28 § 1 mom. och att därmed ändra lagen. Bemyndigandet är villkorat med ett tillräckligt exakt beräkningskriterium och påverkar därför inte behandlingsordningen. Men i ett tidigare ställningstagande har grundlagsutskottet inte ansett det lämpligt att ge förordningsutfärdaren rätt att ändra en lag ens genom ett mycket exakt avgränsat bemyndigande utan att det finns särskilt och tungt vägande skäl till en sådan åtgärd. En bestämmelse med ett penningbelopp som ändras exceptionellt ofta kan vara en typ av bestämmelser som kommer i fråga. I vilket fall som helst ska huvudregeln vara att rätten att ändra lagar är förbehållen lagstiftaren. Därför är det enligt grundlagsutskottet befogat att ytterligare ta ställning till om bemyndigandet att ändra lagen överhuvudtaget behövs i lagen.

I ett yttrande till ekonomiutskottet påpekar social- och hälsovårdsministeriet att en förordning från social- och hälsovårdsministeriet med fem års intervaller i en fråga som denna enkelt kan motiveras med att arrangemanget är betydligt enklare än att bereda ett lagförslag.

Ekonomiutskottet har med hänvisning till utlåtandet från grundlagsutskottet strukit 1 mom. och gjort en följdändring i paragrafrubriken, eftersom ansvarsförsäkringsbeloppen ses över rätt sällan, med fem års intervaller, och för att direktivet tillåter medlemsstaterna att i lag ange striktare krav. När erfarenheter finns att tillgå kan man diskutera om det behövs andra ändringar i lagen än en på det europeiska konsumentprisindexet baserad översyn av försäkringsbeloppen.

49 §. För att försäkringsmäklarna ska få mer tid att anpassa sin verksamhet till de nya kraven har utskottet förlängt övergångstiden från ett till tre år när det gäller 6—9 mom. om försäkringsmäklarens rätt att ta emot arvode också från någon annan än uppdragsgivaren, informering av kunden om grunderna för hur arvodet bestäms och arvodets belopp samt mottagande av arvode för förmedling av lagstadgade pensionsförsäkringar.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår ekonomiutskottet

att lagförslag 2—6 godkänns utan ändringar,

att lagförslag 1 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att ett uttalande godkänns (Utskottets förslag till uttalande).

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om försäkringsförmedling

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap. Allmänna bestämmelser 1—4 § (Som i RP) 2 kap. Registrering av försäkringsförmedlare 5 § <i>Rätt att bedriva försäkringsförmedling</i> Försäkringsförmedling får i Finland bedrivas endast av en försäkringsförmedlare som är införd i Försäkringsinspektionens register (<i>försäkringsförmedlarregistret</i>) eller (<i>utesl.</i>) som är registrerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland. 6—9 § (Som i RP) 10 § <i>Avförande ur försäkringsförmedlarregistret</i> Försäkringsinspektionen skall ur registret avföra en försäkringsförmedlare som 1) har upphört med sin verksamhet, eller som 2) inte längre uppfyller kraven för registrering enligt 6 eller 7 § och bristen inte avhjälps inom en av Försäkringsinspektionen utsatt tid. (2—5 mom. som i RP)	11—18 § (Som i RP) 3 kap. Informationsskyldighet för försäkringsförmedlare 19—22 § (Som i RP) 4 kap. Informationsskyldighet för försäkringsförmedlare 23—30 § (Som i RP) 5 kap. Etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster 31 § (Som i RP) 32 § <i>Verksamhet som en försäkringsförmedlare från en annan EES-stat bedriver i Finland</i> En försäkringsförmedlare som är registrerad i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland får bedriva försäkringsförmedling i Finland med stöd av (<i>utesl.</i>)
---	---

friheten att tillhandahålla tjänster först sedan Försäkringsinspektionen underrättats av den behöriga myndigheten i den stat där försäkringsförmedlaren är registrerad.

En i 1 mom. avsedd försäkringsförmedlare kan inleda försäkringsförmedling i Finland en månad efter den dag då försäkringsförmedlaren av den behöriga myndigheten i den stat där förmedlaren är registrerad underrättades om att myndigheten meddelat Försäkringsinspektionen att försäkringsförmedling kommer att inledas.

Försäkringsinspektionen kan informera en försäkringsförmedlare som bedriver försäkringsförmedling i Finland med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster om de villkor som påkallas av allmänt intresse och enligt vilka försäkringsförmedling skall bedrivas i Finland.

6 kap.

Tillsyn över marknadsföring och avtalsvillkor

33—36 §
(Som i RP)

7 kap.

Övrig tillsyn och skadeståndsansvar

37—42 §
(Som i RP)

43 §

Närmare föreskrifter (utesl.)

(1 mom. utesl.)

(43 § som 2 mom. i RP)

8 kap.

Särskilda bestämmelser

44—48 §
(Som i RP)

49 §

Övergångsbestämmelser

(1—5 mom. som i RP)

Utan hinder av vad som föreskrivs i 26 § får försäkringsmäklaren under *tre* år från lagens ikraftträdande ta emot arvode också från någon annan än uppdragsgivaren.

Försäkringsmäklaren skall under *tre* år från lagens ikraftträdande i fråga om de försäkringslösningar som ingår i den opartiska analysen informera kunden om grunderna för hur arvodet från försäkringsgivaren eller någon annan instans bestäms och, om det inte är omöjligt, arvodets belopp.

En försäkringsmäklare skall under *tre* år från lagens ikraftträdande uppge arvodets belopp och grunderna för hur det bestäms också i fråga om ett försäkringsavtal som kunden ingår. Försäkringsmäklaren skall uppge arvodets belopp och grunderna också om de väsentligen har förändrats jämfört med vad som tidigare uppgetts. Meddelandet skall ges skriftligt, om inte försäkringsmäklaren och kunden har kommit överens om något annat.

Försäkringsgivaren får under *tre* år från lagens ikraftträdande betala arvode till försäkringsmäklaren för förmedling av lagstadgade pensionsförsäkringar endast enligt de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda grunder som gäller vid lagens ikraftträdande.

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen inom två år från det lagen om försäkringsförmedling trätt i kraft lämnar utskottet en utredning om hur lagen till-

lämpats och hur den påverkat försäkringsmarknaden, försäkringsförmedlingen och konkurrensen inom branschen såväl nationellt som internationellt samt hur direktivet genomförts i de övriga medlemsstaterna.

Helsingfors den 8 juni 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd
vordf. Jari Leppä /cent
medl. Arto Bryggare /sd
Sari Essayah /kd
Klaus Hellberg /sd
Reijo Kallio /sd
Esko Kiviranta /cent
Martti Korhonen /vänst
Miapetra Kumpula /sd

Seppo Lahtela /cent
Jere Lahti /saml
Klaus Pentti /cent
Antti Rantakangas /cent
Martin Saarikangas /saml
Juhani Sjöblom /saml
ers. Roger Jansson /sv
Pekka Kuosmanen /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Eelis Roikonen.

RESERVATION

Allmän motivering

Regeringens proposition med förslag till lag om försäkringsförmedling innehåller element som i värsta fall leder till att den finländska försäkringsmäklarverksamheten dör ut. Särskilt problematisk är 26 § med sitt strikta förbud för försäkringsmäklare att ta emot arvode av försäkringsgivaren. Ambitionen bakom paragrafformuleringen är att säkerställa kontrollen av att försäkringsmäklarna är oavhängiga, något som inte fungerat under den gällande lagstiftningen. Men propositionens avsikt att göra åtskillnad mellan försäkringsmäklare och ombud kan uppnås med en neutralare bestämmelse än den föreslagna 26 §. Också utfrågade experter ansåg att den kategoriska förbudet bör bytas ut mot kravet på ett genomskinligt mäklararvode. Detta räcker för att garantera att det inte uppstår intressekonflikter mellan mäklaren och kunden. Då skulle bestämmelsen stå i rätt proportion till de eftersträlvade målen och räcka till för att syftet med direktivet ska nås. Inte heller Försäkringsinspektionen, som utövar tillsyn över branschen, har ansett att det entydiga förbudet i 26 § för försäkringsmäklare behövs.

På försäkringsmarknaden finns det ett tydligt sug efter försäkringsmäklare som säljer sakkunnigtjänster helt oberoende av försäkringsbolag. Mäklaren är kundens representant och tar in anbud från försäkringsbolag för att få fram de bästa försäkringarna på marknaden. Därmed blir konsumenten delaktig av konkurrensfördelarna. Med internationella mått mätt står försäkringsmäklarna än så länge för en blygsam andel av försäkringsförmedlingen i Finland och förändringar i de ekonomiska villkoren påverkar lätt branschens utveckling. Som regeringen påpekar i propositionen erhöll försäkringsmäklarna 79 procent av sina arvoden från försäkringsgivarna och 21 procent från uppdragsgivarna 2003. Redan nu står det klart att den föreslagna lagändringen kommer att försämrade villkoren för mäklarverksamheten och därmed minska kon-

kurrensen på den finska försäkringsmarknaden. År 2003 fanns det 261 försäkringsmäklare och av dem har ca 110 valt att bli ombud för ett eller flera försäkringsföretag till följd av lagberedningen.

Det ligger också i försäkringstagarnas intresse att vi har en lagstiftning som borgar för en i konkurrenshänseende optimalt fungerande marknad. Försäkringstagarna kan då basera sitt köpbeslut på ett tillräckligt allsidigt produktsortiment utifrån öppet tillhandahållen information. Försäkringsmäklarverksamheten är också en kanal som utländska försäkringsföretag gärna utnyttjade för att etablera sig på den finska marknaden. Med tanke på att försäkringsmarknaden redan nu är koncentrerad i Finland gör Konkurrensverket den bedömningen att konkurrensen tar stryk om hinder sätts för detta alternativ eller om det slopas helt.

I en internationell omvärld diskrimineras de finska försäkringsmäklarna av propositionen. Det är högst sannolikt att mäklare i andra europeiska länder då tar över försäkringsmarknaden. Experter säger att det inte är klart om arvodesbestämmelsen kan tillämpas på utländska EES-försäkringsmäklare när dessa förmedlar försäkringar till finländska kunder från utländska försäkringsföretag. Det är allmän praxis i Europa att försäkringsgivaren betalar arvode till försäkringsmäklaren. Det är i praktiken omöjligt att kontrollera arvoden med hänsyn till att de arvoden försäkringsgivaren betalar till en mäklare inom EES-området bestäms av lagstiftningen i mäklarens hemland. Det är hopplöst att försöka utreda arvodets ursprung, om mäklaren inte har ett permanent driftställe i Finland. Då skulle bestämmelsen enligt den föreslagna 26 § leda till att det för arvodets vidkommande hos oss skulle finnas mäklare bundna till finsk lagstiftning och mäklare registrerade i andra EES-länder som inte kan förutsättas följa arvodesbestämmelserna i fråga. I all sin trasslighet skulle situationen vara problematisk både med tanke på tillsynen

och för konsumenterna. Det finns inte heller uppgift om att något annat EES-land skulle stå i beråd att införa en liknande arvodesstruktur. Observera att varken Sverige eller Estland kommer att kräva att mäklaren ska vara oberoende för att kunna registreras.

En annan fråga som aktualiserades under expertutfrågningen är konkurrensneutralitetsproblemet till följd av beskattningen av individuella pensionsförsäkringar. Problemet ger fortfarande försäkringsmäklarna ett sämre konkurrensläge än försäkringsföretagens ombud och kundtjänstnät i övrigt. Vår skattelagstiftning tillåter inte att en fysisk person i sin beskattning drar av mäklararvoden för en sådan pensionsförsäkring medan de ombudskostnader som ingår i försäkringspremierna är avdragsgilla. Men, som det konstaterades, är detta ett problem som inte låter sig lösas helt lätt.

Detaljmotivering

På grund av det ovan anförda anser vi att 26 § om försäkringsmäklarens arvode bör ändras så att det i paragrafen föreskrivs om försäkringsmäklarens skyldighet att informera kunden om de arvoden försäkringsgivaren betalar försäkringsmäklaren och enligt vilka grunder arvodet fastställs. Med arvode avses i detta sammanhang en pekuniär ersättning eller någon annan förmån med pekuniärt värde. Reservationens bestämmelse med motiveringar motsvarar den bestämmelse som genomförandearbetsgruppen under social- och hälsovårdsministeriet formulerade och som ministeriet sände på remiss den 11 maj 2004.

Enligt 1 mom. ska försäkringsmäklaren i en objektiv analys meddela kunden för varje försäkrings del på vilka grunder det arvode försäkringsgivaren eller någon annan instans betalat fastställts och till vilket belopp. Då kan kunden själv bedöma om arvodet påverkar mäklarens agerande. Bestämmelsen sätter stopp för att mäklaren utan kundens kännedom och mot dennes intresse styr över försäkringen till det företag som betalar det högsta arvodet. Samtidigt ge-

neras information om mäklarnas arvoden, vilket främjar konkurrensen och effektiviteten inom försäkringsmäklarverksamheten.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om försäkringsmäklarens skyldighet att meddela kunden hur stort arvode försäkringsgivaren eller någon annan instans betalat och på vilka grunder efter att kunden ingått ett försäkringsavtal. Detta skulle komma i fråga när en avtalad försäkring inte ingått i en objektiv analys eller om kunden överhuvudtaget inte velat ha en objektiv analys. På samma sätt ska arvodesbeloppet och arvodeskriterierna uppges om de skiljer sig väsentligt från det som tidigare meddelats. Som väsentlig förändring betraktas en förändring på minst 10 procent, särskilt om arvodet stigit. Meddelandet ska göras skriftligt om inte annat överenskommits.

Enligt 3 mom. får försäkringsgivaren för försäkringsförmedling av sådana lagstadgade pensionsförsäkringar i fråga om vilka social- och hälsovårdsministeriet fastställt försäkringspremiernas beräkningsgrunder betala arvode till försäkringsmäklaren bara enligt grunder som ministeriet fastställt på ansökan av försäkringsgivaren. I praktiken skulle momentet gälla lagfästa arbetspensionsförsäkringar och borga för att kunderna inte behöver betala onödiga kostnader. Då spelar inte heller försäkringsmäklarens sakkunskap en lika stor roll som i många andra försäkringskategorier. Ministeriet kunde i förekommande fall — exempelvis till följd av konkurrensläget — också utan ansökan genom förordning fastställa arvodeskriterierna.

I och med att 26 § får ett nytt innehåll måste också övergångsbestämmelsen i 49 § ändras genom strykning av 6—9 mom., som blivit onödiga.

Förslag

Med stöd av det ovan sagda föreslår vi

att lagförslagen godkänns enligt utskottets betänkande, men 26 och 49 § i lagförslag 1 med följande lydelse (Reservationens ändringsförslag):

Reservationens ändringsförslag

26 §

Arvode från försäkringsgivaren

Försäkringsmäklaren skall i en objektiv analys meddela kunden försäkringsspecifikt grunderna för det arvode som försäkringsgivaren eller någon annan instans betalar och, om det inte är omöjligt, arvodesbeloppet.

En försäkringsmäklare som får arvode av försäkringsgivaren eller någon annan instans efter att försäkringsavtalet ingåtts, skall meddela kunden såväl arvodesbeloppet som grunderna för arvodet, om dessa inte uppgetts i en objektiv analys eller om de förändrats väsentligt från vad som tidigare uppgivits. Meddelandet skall ske

skriftligt, om försäkringsmäklaren och kunden inte kommit överens om något annat.

För försäkringsförmedling av sådana lagstadgade pensionsförsäkringar där social- och hälsovårdsministeriet fastställer beräkningsgrunderna för pensionspremierna får försäkringsgivaren till försäkringsmäklaren betala arvode bara enligt de grunder som ministeriet på försäkringsgivarens ansökan godkänt. Ministeriet kan dock i förekommande fall genom förordning föreskriva om dessa grunder.

49 §

Övergångsbestämmelser

(1—5 mom. som i EkUB)

(6—9 mom. utesl.)

Helsingfors den 8 juni 2005

Martin Saarikangas /saml
Juhani Sjöblom /saml

Pekka Kuosmanen /saml
Sari Essayah /kd